

An Elaboration on Protection of the Internet Broadcasting Right in the Light of Literary and Artistic Property

Sadegh Yazdani

PhD Student of Private Law, Farabi Campus, University of Tehran, Tehran, Iran.

Hojat Karami

PhD Student of Private Law, University of Judicial Sciences and Administrative Services, Tehran, Iran.

Ahmad Saberi Majd

PhD Student of *Fiqh* and Fundamentals of Islamic Law, Farabi Campus, University of Tehran, Tehran, Iran.

Sadegh.yazdani@ut.ac.ir

Keywords:

Literary and Artistic Property, Internet Broadcasting Rights, Radio and Television Broadcasting, Intellectual Property

Abstract

Undoubtedly, Internet Broadcasting is one of the cost-effective and inclusive methods for content sharing. One of the characteristics of internet broadcasting is that the content is available to the audience without being saved. Since many copyright-protected works are transmitted through the internet, it has created issues with regard to the literary and artistic property rights. Among the challenging issues is the issue of protection of the internet broadcasting right, which has always been a matter of dispute between the supporters and opponents of such protection. Internet broadcasting rights protection has always been one of the topics discussed in the meetings for drafting the new treaty for the support of broadcasting organizations. The present article, considering all the mentioned issues, constitutes an attempt at answering the basic question of whether it is possible to protect internet broadcasting as is done with regard to the radio and television broadcasting. Furthermore, protecting the creator's rights against the internet broadcasting technology and considering the right of internet broadcasting for the creator are the issues that need to be studied and evaluated to clarify their current status and condition. The present study, while explaining the nature of internet broadcasting technology and comparing it with the radio and television broadcasting and considering the international documents and domestic laws of some countries, evaluates how the internet broadcasting technology is envisaged under the literary and artistic property rights system.

.This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license:

(<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

واکاوی حمایت از حق پخش اینترنتی در پرتو حقوق مالکیت ادبی و هنری

صادق یزدانی

دکتری حقوق خصوصی، دانشکدگان فارابی دانشگاه تهران

حجت کرمی

دانشجوی دکتری دانشگاه علوم قضایی و خدمات اداری دادگستری

احمد صابری مجد

دانشجوی دکتری فقه و مبانی حقوق اسلامی، دانشکدگان فارابی دانشگاه تهران.

Sadegh.yazdani@ut.ac.ir

تاریخ پذیرش: ۰۵ مهر ۱۴۰۲

تاریخ دریافت: ۱۰ خرداد ۱۴۰۲

چکیده

بدون تردید پخش اینترنتی یکی از روش‌های مرقوم به‌صرفه و فراگیر برای اشتراک‌گذاری محتوا به‌حساب می‌آید. از خصوصیت‌های پخش اینترنتی این است که محتوا بدون ذخیره شدن در دسترس مخاطبین قرار می‌گیرد. از آنجایی فراوانی آثار دارای حق کپی‌رایت که از طریق پخش اینترنتی منتقل می‌گردد؛ رقم قابل توجهی می‌باشد؛ مسائل و موضوعاتی را در حقوق مالکیت ادبی و هنری به وجود آورده است. از جمله موضوعات چالش‌برانگیز، مسئله حمایت از پخش اینترنتی می‌باشد که همواره محل نزاع بین موافقان و مخالفان این حمایت بوده است. حمایت از پخش اینترنتی از موضوعات مورد بحث نشست‌های تدوین معاهده جدید حمایت از سازمان‌های پخش بوده است و این نوشتار درصدد بررسی این موضوع می‌باشد تا با ارزیابی آن به این پرسش اساسی پاسخ دهد که آیا می‌توان همانند پخش رادیوتلوویزیونی از پخش اینترنتی نیز حمایت به عمل آورد یا خیر؟ همچنین حمایت از حقوق پدیدآورنده در برابر فناوری پخش اینترنتی و در نظر گرفتن حق پخش اینترنتی برای پدیدآورنده از موضوعاتی است که لازم است مورد مطالعه و ارزیابی قرار گرفته تا وضعیت آن روشن شود. پژوهش حاضر، ضمن تبیین ماهیت فناوری پخش اینترنتی و مقایسه آن با پخش رادیوتلوویزیونی و با نگاهی به اسناد بین‌المللی و قوانین داخلی برخی کشورها نحوه تحت پوشش قرار گرفتن فناوری پخش اینترنتی را در نظام حقوق مالکیت ادبی و هنری مورد ارزیابی قرار می‌دهد.

کلید واژگان: مالکیت ادبی و هنری، حق پخش اینترنتی، پخش رادیوتلوویزیونی، مالکیت فکری.

مقدمه

اینترنت از زمان ایجاد آن به سرعت به یک شبکه ارتباطی جهانی تبدیل شده و برای کاربران آن امکان ارسال محتواهایی مانند فیلم، موسیقی، عکس، متن و... را فراهم نموده است. از جمله روش‌های ارسال اینترنتی محتواها پخش از طریق اینترنت می‌باشد و باعث ایجاد مسائل و مناقشاتی در حوزه مالکیت فکری گردیده است که در این پژوهش به آن پرداخته می‌شود. پخش اینترنتی^۱ انتقال محتواهای رسانه‌ای و هر نوع اطلاعات دیجیتالی در فرمت‌های گوناگون از قبیل متن، گرافیک، صدا و تصویر بر روی شبکه گسترده جهانی (اینترنت) برای کاربران اینترنتی است (Louisa Ha. 2002: 6). برای استفاده از پخش اینترنتی نیازی به ذخیره یا دانلود محتواهای ارسال شده نیست و در اکثر موارد کاربران نمی‌توانند محتواها را در کامپیوتر ذخیره نمایند و این امر باعث شده است کسانی که نمی‌خواهند محتواهایشان تکثیر گردد، از این روش برای ارسال استفاده کنند. نتیجه این امر استقبال روزافزون از سایت‌های فعال در حوزه پخش اینترنتی می‌باشد که در سطح جهانی می‌توان به سایت‌هایی همچون یوتیوب و نتفلیکس^۲ اشاره نمود که در این زمینه مشهور می‌باشند و در سطح داخلی نیز می‌توان از آپارات و همچنین تماشا^۳ نام برد.

در حقوق مرتبط یکی از موضوعات چالش‌برانگیز مسئله حمایت از پخش‌کننده‌های اینترنتی^۴ یا به اصطلاح حقوق مالکیت فکری، سازمان‌های پخش اینترنتی^۵ می‌باشد که این امر طرفداران و مخالفان زیادی دارد. از سال ۱۹۹۸ که سازمان جهانی مالکیت فکری (وایپو)^۶ به دنبال تدوین معاهده جدید حمایت از سازمان‌های پخش می‌باشد، طرفداران حق پخش اینترنتی خواهان درج سازمان‌های پخش اینترنتی در معاهده جدید و حمایت از این اشخاص همانند سازمان‌های پخش رادیوتلوویزیونی^۷ می‌باشند. در رابطه با پخش اینترنتی پرسش این است که آیا پدیدآورنده می‌تواند انتقال آثارش از طریق پخش اینترنتی را اجازه دهد یا منع نماید؟ به عبارت دیگر آیا می‌توان برای او حق پخش اینترنتی به عنوان یکی از حقوق مادی قائل شد یا خیر؟

در پژوهش حاضر منظور از حق پخش اینترنتی اعطای حقوقی به پدیدآورندگان آثار و یا به پخش‌کننده‌های اینترنتی در رابطه با ارسال محتواها از طریق فناوری پخش اینترنتی می‌باشد. در واقع هدف بررسی موضوع؛ امکان‌سنجی حمایت از این نوع حقوق در نظام حقوق مالکیت ادبی و هنری می‌باشد، برای پاسخ به این پرسش ابتدا ماهیت پخش اینترنتی از نظر فناوری و مفهومی مشخص می‌شود، سپس دلایل موافقان و مخالفان حمایت از پخش اینترنتی مورد ارزیابی قرار می‌گیرد و پس از آن پیش‌نویس معاهده حمایت از سازمان‌های پخش و مقررات آن در مورد پخش اینترنتی و همچنین معاهدات بین‌المللی و قوانین داخلی برخی کشورها از جمله ایران در مورد حق پخش اینترنتی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۱. پخش اینترنتی و ماهیت آن

اصولاً دو روش اصلی برای کاربران جهت دسترسی به صدا و تصویر یا ترکیبی از آن‌ها بر روی اینترنت وجود دارد. اولین روش دانلود کردن است که در آن یک فایل از سوی سرویس‌دهنده برای کامپیوتر کاربر ارسال می‌گردد و در آنجا ذخیره می‌گردد. روش دوم ارسال اینترنتی اطلاعات به طریقی است که به کاربران امکان تماشا یا شنیدن فایل‌های تصویری یا صوتی را بدون ذخیره آن را می‌دهد، این روش پخش اینترنتی می‌باشد (SCCR/8/INF/1. 2002: 5).

از نظر فنی پخش اینترنتی به تکنولوژی دریافت اطلاعات فایل‌های صوتی و تصویری بر روی اینترنت اشاره دارد که در آن از یک فناوری به نام استریم^۸ استفاده می‌شود. استریم با دریافت یک کاربر فعال می‌شود. استریم مستلزم وجود سه جزء می‌باشد: یک رمزگذار^۹ که اطلاعات را برای انتقال آماده می‌کند؛ سرویس‌دهنده استریم^{۱۰} که اطلاعات صوتی و تصویری را بر روی اینترنت پخش کند؛ و یک

^۱ webcasting

^۲ youtube.com/ Netflix.com

^۳ aparat.com / tamasha.com

^۴ webcasters

^۵ Webcasting organizations

^۶ World Intellectual Property Organization (WIPO)

^۷ Broadcasting organizations

^۸ streaming

^۹ encoder

^{۱۰} Server stream

دستگاه پخش که اطلاعات را برای نمایش دریافت و رمزگشایی می‌نماید. دو نوع استریم وجود دارد: پخش مبتنی بر درخواست^{۱۱} و استریم هم‌زمان (زنده)^{۱۲}. در نوع اول یک رمزگذار اطلاعات را از قبل در یک فایل، رمزگشایی و ذخیره می‌کند، سپس اطلاعات ذخیره شده توسط سرویس‌دهنده بازبازی و پخش می‌شوند. در پخش هم‌زمان اطلاعات توسط سرویس‌دهنده به‌محض رمزگذاری؛ بدون ایجاد یک فایل واسطه پخش می‌شود (Ogawa, 2006: 67).

پخش اینترنتی بر اساس درخواست کاربران فعال می‌شود. از آنجایی که کنوانسیون رم پخش را به‌عنوان «ارسال... برای دریافت عموم» تعریف کرده است، پخش اینترنتی که اطلاعات را برای کاربرانی که آن را درخواست می‌کنند، نمی‌تواند به‌عنوان پخش تعریف شده در کنوانسیون رم تلقی گردد. از این رو مورد حمایت کنوانسیون رم قرار نمی‌گیرد (Ogawa, 2006: 69).

در پخش اینترنتی اطلاعات برای کاربران ارسال می‌شود بدون اینکه تمام حجم فایل برای آن‌ها ارسال شود، فایل ارسال شده توسط ماینیور کاربران دریافت می‌شود و پس از چند ثانیه بدون اینکه ذخیره شود محو می‌گردد، در نتیجه کاربران نمی‌توانند فایل ارسال شده را ذخیره نمایند. از این جهت پخش اینترنتی شبیه پخش رادیوتلوویزیونی می‌باشد، به‌ویژه در پخش زنده اینترنتی که دریافت‌کننده امکان توقف، به جلو بردن یا پخش مجدد محتوای ارسال شده را ندارد و همانند پخش رادیوتلوویزیونی همه بینندگان در یک‌زمان محتوای ارسال شده را دریافت می‌نمایند (M saktivel, 2020: 21).

۲. چالش‌های حمایت از پخش اینترنتی

در بسیاری از کشورها سازمان‌های پخش سنتی به دلیل نقش عمومی مهمی که ایفاء می‌کنند، ارسال محتواهایشان از سوی دولت کنترل و تحت نظر قرار می‌گیرد. در مقابل سازمان‌های پخش اینترنتی در بسیاری موارد در چنین سطحی تحت کنترل مقررات دولتی قرار نمی‌گیرند. در مورد سازمان‌های پخش سنتی بیننده‌ها می‌توانند از زمانی که امواج رادیویی را دریافت می‌کنند، بدون توجه به تعداد بینندگان، باکیفیت یکسان از برنامه‌ها استفاده کنند. ولی در مورد پخش اینترنتی در تعداد بینندگان که می‌توانند به‌طور هم‌زمان به برنامه‌ها دسترسی پیدا کنند محدودیت وجود دارد. در عمل بسیاری از سازمان‌های پخش اینترنتی در مواردی که تعداد دسترسی‌ها در یک‌زمان زیاد باشد، شاید نتوانند بدون مشکل ارسال‌های باکیفیت یکسان انجام دهند (SCCR/9/9, 2003: 2).

در فرآیند پخش اینترنتی اشخاص متعددی درگیر هستند که شامل اشخاص حقیقی و حقوقی که صفحات خانگی را ایجاد می‌کنند، ارائه‌دهندگان خدمات اینترنتی که دسترسی به اینترنت را فراهم می‌نمایند، ارائه‌دهنده نرم‌افزار، شخص ارسال‌کننده محتوا و... که هر یک از این اشخاص نقش مهمی در ارسال سیگنال‌ها ایفاء می‌نمایند از آنجایی که در سازمان‌های پخش؛ محتواها (آثار) مورد حمایت قرار نمی‌گیرند بلکه این سیگنال‌های ارسال شده هستند که مورد حمایت قرار می‌گیرند هر یک از این اشخاص به‌صورت بالقوه؛ ذینفع حمایت حداقلی می‌باشند. در صورت تحت پوشش قرار گرفتن پخش اینترنتی به‌عنوان موضوع حمایت؛ تعداد قابل توجهی از ذینفعان جدید ممکن است به وجود آید، به دلیل وجود تعداد زیاد چنین ذینفعانی، در مورد پخش‌کننده‌های اینترنتی ممکن است بازدارندگی در برابر اطلاعات نقض شده، در مقایسه با سازمان‌های پخش رادیوتلوویزیونی مؤثر نباشد (SCCR/9/9, 2003: 2).

برای پخش‌کننده‌های اینترنتی تغییر دادن مکان انتقال اولیه امر مشکلی نیست. اطلاعات آن‌ها بدون تحت تأثیر قرار گرفتن تغییر مکان، به سراسر جهان منتقل می‌شود. برخلاف سازمان‌های پخش سنتی که برای انتقال سیگنال‌ها محدودیت جغرافیایی دارند و نیز برای مدیریت پخش‌های رادیوتلوویزیونی امکاناتی در مقیاس بزرگ دارند، سازمان‌های پخش اینترنتی برای ارسال اطلاعات محدودیت جغرافیایی ندارند و برای ارسال اطلاعات نیاز به امکاناتی در مقیاس بزرگ ندارند (SCCR/9/9, 2003: 5-6).

۳. دیدگاه‌های موافقان و مخالفان حمایت از پخش اینترنتی و ارزیابی آن‌ها

در این خصوص دو نظر مطرح است: نظر اول این است که پخش اینترنتی در حقوق مالکیت ادبی و هنری مورد حمایت قرار گیرد. قائلین به این نظر که اغلب پخش‌کننده‌های اینترنتی هستند عقیده دارند که پخش اینترنتی باید از حمایت مالکیت فکری برخوردار گردند و در این رابطه؛ حقوقی همانند پخش رادیوتلوویزیونی برای آن در نظر گرفته شود. در مقابل این نظر، نظر دیگری وجود دارد که طبق آن پخش اینترنتی استحقاق حمایتی همچون پخش رادیوتلوویزیونی را ندارد و همانند کاربردهای دیگر اینترنت؛ نباید نسبت به آن محدودیت

¹¹ On-demand transmission

¹² Real-time streaming (Live streaming)

ایجاد شود. در این مبحث ضمن تبیین نظرات موافقان و مخالفان؛ حمایت از حق پخش اینترنتی مورد مذاقه قرار می‌گیرد و این مسئله مورد بررسی می‌گردد که آیا پخش اینترنتی شایسته حمایت می‌باشد یا خیر؟!.

۱.۳. دیدگاه موافقان

یکی از مهمترین دلایل موافقان حمایت؛ شباهت عمل سازمان‌های پخش اینترنتی و سازمان‌های پخش رادیوتلوویزیونی می‌باشد. طرفداران این حمایت باینکه وظیفه عمومی سازمان‌های پخش اینترنتی، مشابه سازمان‌های پخش رادیوتلوویزیونی است و هر دو تعهد دارند تا برنامه‌ها و داده‌های خود را برای عموم ارسال کنند، وظیفه این دو سازمان را بسیار شبیه به هم می‌دانند و مستحق حمایت مساوی در حقوق مالکیت فکری می‌دانند، هرچند که ابزار ارسال داده‌ها در آن‌ها متفاوت باشد (صادقی و امید، ۱۳۹۴: ۱۰۴).

در طول مذاکرات مربوط به تدوین معاهده جدید حمایت از سازمان‌های پخش در سازمان جهانی مالکیت فکری؛ برخی شرکت‌های رسانه‌ای برای حمایت از پخش‌کننده‌های اینترنتی رایزی می‌کردند و درصدد کسب حمایت از پخش اینترنتی بودند. در این بین انجمن رسانه‌های دیجیتال آمریکا^{۱۳} با ارائه دلایلی بیان نمود که همان راه‌حل‌های ضد سرقت سیگنال که برای سازمان‌های پخش رادیوتلوویزیونی در نظر گرفته می‌شود باید برای پخش‌کننده‌های اینترنتی نیز در نظر گرفته شود و مورد حمایت قرار گیرند. دلایل ارائه‌شده به شرح زیر می‌باشند:

بسیاری از پخش‌کننده‌های اینترنتی همانند سازمان‌های پخش رادیوتلوویزیونی ده‌ها میلیون دلار برای تولید و گردآوری برنامه‌ها سرمایه‌گذاری می‌کنند. حتی سرمایه‌گذاری برخی از این پخش‌کننده‌ها از سرمایه‌گذاری‌های بسیاری از سازمان‌های پخش رادیوتلوویزیونی که مورد حمایت قرار می‌گیرند، بیشتر است؛ بنابراین برخورد دوگانه در حمایت از سازمان‌های پخش رادیوتلوویزیونی حتی کوچک و در مقابل عدم حمایت از سازمان‌های پخش اینترنتی فاقد توجیه می‌باشد.

اگر سازمان‌های پخش رادیوتلوویزیونی مورد حمایت قرار گیرند و پخش‌کننده‌های اینترنتی تحت حمایت قرار نگیرند، بازار رقابتی برای مجوزدهی محتواها جهت انتقال برخط تحریف می‌شود، زیرا پخش اینترنتی یک رقیب برای پخش رادیوتلوویزیونی است. اگر فقط سازمان‌های پخش رادیوتلوویزیونی دارای حمایت حقوقی در برابر سرقت سیگنال باشند، سازمان‌های پخش اینترنتی در مجوزگیری محتواهای باارزش (مانند محتواهای ورزشی و کنسرت‌ها) جهت انتقال بر روی اینترنت با مشکل مواجه می‌شوند و لطمه خواهند دید (DiMA fact sheet. SCCR/18/8. 2009: 8 and 9).

۲.۳. دیدگاه مخالفان

در مقابل موافقان حمایت از حق پخش اینترنتی گروه دیگری نیز وجود دارند که به دلایل زیر حمایت از پخش اینترنتی را نامطلوب می‌دانند و این حمایت را در تضاد با ماهیت اینترنت که استفاده رایگان از آن می‌باشد، می‌دانند.

در صورت مورد حمایت قرار گرفتن پخش اینترنتی، ممکن است مسئولیت‌هایی برای واسطه‌هایی که سیگنال‌های پخش اینترنتی را بر روی اینترنت منتقل می‌کنند، ایجاد شود. این امر ممکن است فعالیت این واسطه‌ها را با مشکل مواجه سازد.

هیچ توجیه اقتصادی ثابت‌شده‌ای برای ایجاد حقوق انحصاری طولانی مدت برای سازمان‌های پخش اینترنتی وجود ندارد. ازدیاد سازمان‌های پخش اینترنتی نشانگر این است که در این بخش بازار کافی وجود دارد و بنابراین برای ادامه حیات، نیازی به حمایت حقوق مالکیت فکری ندارند.

از آنجایی که طرفداران حق پخش اینترنتی تساوی حقوق و بی‌طرفی بین سازمان‌های پخش رادیوتلوویزیونی و سازمان‌های اینترنتی را به‌عنوان استدلال مطرح می‌کنند، این موضوع نمی‌تواند در مورد اینترنت به‌عنوان یک رسانه ارتباطی مورد لحاظ قرار گیرد.

تساوی مفهومی ساده و قابل قبول است، اما دلایلی برای رفتار متفاوت با فناوری‌های مختلف وجود دارد که در قوانین کپی‌رایت ایالات متحده نمونه‌هایی از این رفتارهای متفاوت وجود دارد. مثلاً در مورد موسیقی بر روی نوار صوتی دیجیتالی در مقایسه با جوک‌باکس‌ها^{۱۴} و سی‌دی‌های صوتی تدابیر حقوقی مجزا و جداگانه‌ای وجود دارد، همچنین در مورد برنامه‌های رادیوتلوویزیونی، کابلی و

¹³ Digital Media Association (DiMA)

¹⁴ jokebox

ماهواره‌های همین‌گونه است؛ بنابراین در مورد پخش اینترنتی لازم نیست که از حقوق یکسان با پخش رادیوتلوویزیونی برخوردار گردد (Electronic Frontier Foundation. 2020: 3_5).

در صورت مورد حمایت قرار گرفتن پخش اینترنتی دسترسی مردم به اطلاعات محدود می‌شود، زیرا سازمان‌های پخش اینترنتی دارای حقوق انحصاری بر صداها و تصاویری که ارسال می‌کنند، می‌گردند. در واقع اتخاذ تدابیر حمایتی به همراه لایه جدیدی از حقوق انحصاری فراتر از حق کپی‌رایت مسئله دشواری برای اینترنت می‌باشد (James. 2018: 5).

مقرر نمودن حقوق انحصاری در محیط اینترنت برخلاف ماهیت این رسانه می‌باشد، به‌علاوه، این دسترسی آزاد به محتواها و هزینه‌های پایین زیربنایی است که اینترنت و پخش‌کننده‌های اینترنتی مانند گوگل و یاهو را که برای دریافت حقوق انحصاری مالکیت فکری رایزنی می‌کنند را تا این حد موفق نموده است. چنین شرکت‌هایی برای انجام پخش اینترنتی نیاز به صرف هزینه‌های زیاد همانند سازمان‌های پخش رادیوتلوویزیونی ندارند (Tellez and Waitara. 2007: 50).

۳.۳. ارزیابی دیدگاه‌ها

از جمله دلایلی که طرفداران حق پخش اینترنتی ابراز می‌نمایند تشابه پخش اینترنتی با پخش رادیوتلوویزیونی و در نتیجه عدم تبعیض بین این دو نوع پخش در حمایت از آن‌ها می‌باشد؛ بنابراین قبل از هر چیز باید بررسی نمود که آیا پخش اینترنتی همانند پخش رادیوتلوویزیونی می‌باشد و در این صورت باید مورد حمایت قرار گیرد یا خیر؟

پخش اینترنتی به دو نوع پخش اینترنتی زنده و مبتنی بر درخواست تقسیم می‌گردد. در پخش مبتنی بر درخواست همه حجم ارسال‌شده از قبل در کامپیوتر شخصی میزبان ذخیره می‌گردد. هنگامی که سرویس‌دهنده استریم از کاربر درخواست دریافت می‌کند، آن را برای ارسال‌کننده می‌فرستد ارسال‌کننده محتوای ذخیره‌شده را پس از فشرده‌سازی و به‌صورت رمز درآوردن، ارسال می‌کند. در هنگام انجام این فرآیند سرویس‌دهنده محتوا را دریافت و سپس به کمک اینترنت آن را برای کاربر ارسال می‌کند. در این هنگام سرویس‌دهنده استریم می‌تواند برخی درخواست‌های کاربر مانند وقفه، پاسخ، توقف و یا درخواست‌های دیگر را دریافت کند، بنابراین پخش مبتنی بر درخواست یک ارسال تعاملی می‌باشد در مقایسه پخش مبتنی بر درخواست و پخش رادیوتلوویزیونی متوجه می‌شویم که در پخش رادیوتلوویزیونی تعامل بین ارسال‌کننده و دریافت‌کننده وجود ندارد که آن را با این نوع پخش متمایز می‌کند؛ اما در مقابل پخش اینترنتی زنده از این نظر مشابه پخش رادیوتلوویزیونی می‌باشد (Sakthivel. 2011: 4-5).

در جدول زیر تفاوت‌ها و شباهت‌های بین پخش رادیوتلوویزیونی و پخش اینترنتی بیشتر معلوم می‌شود.

جدول: مقایسه‌ی پخش رادیوتلوویزیونی و پخش اینترنتی (Sakthivel. 2011: 7).

پخش اینترنتی		پخش رادیوتلوویزیونی	
مبتنی بر درخواست	زنده	نقطه به عموم	نوع ارسال
نقطه به نقطه	نقطه به عموم	خیر	امکان درخواست دریافت‌کننده
بله	خیر	تلویزیون	وسیله مورد استفاده
کامپیوتر	کامپیوتر	ثابت	کیفیت محتوای ارسال‌ها
قابل تغییر و وابسته به در دسترس بودن پهنای باند	قابل تغییر و وابسته به در دسترس بودن پهنای باند	ساده	نوع ارتباط
تعاملی	ساده	بی تأثیر	انتخاب بینندگان
مبتنی بر درخواست بیننده	بی تأثیر	برنامه زمان‌بندی شده	نوع برنامه
انتخاب بیننده	برنامه زمان‌بندی شده	جهانی	محدوده ارسال
محلی	جهانی		

سؤالی که پاسخ به آن لازم است این است که کدام یک از انواع پخش اینترنتی شرایط و خصوصیات پخش مورد حمایت در مالکیت فکری را دارا می‌باشد؟ پخش اینترنتی زنده یا مبتنی بر درخواست؟

از جمله ویژگی‌های پخش زنده اینترنتی که نزدیک به پخش رادیوتلوویزیونی می‌باشد، استفاده برای دریافت عموم می‌باشد، همچنین دریافت هم‌زمان از طریق پخش زنده امکان‌پذیر است. از جمله ویژگی‌های دیگر پخش رادیوتلوویزیونی بی‌تأثیر بودن انتخاب بینندگان می‌باشد که در پخش زنده این ویژگی نیز وجود دارد، در حالی که در پخش مبتنی بر درخواست این گونه نیست. اما صرف دارا بودن برخی ویژگی‌های پخش رادیوتلوویزیونی برای مورد حمایت قرار گرفتن کفایت می‌کند یا شرایط دیگری لازم است؟

اصولاً هدف اصلی کپی‌رایت حمایت از آثار خلاقانه پدیدآورندگان می‌باشد. در مورد حمایت از پخش رادیوتلوویزیونی باید گفت که خلاقیتی وجود ندارد و سازمان‌های پخش رادیوتلوویزیونی فقط به انتشار آثار دیگران می‌پردازند. این سازمان‌ها مسئولیت ارسال آثار پدیدآورندگان را بر عهده می‌گیرند و فقط به جهت کمک فنی‌شان به گردآوری و تولید آثار و همچنین ارسال رویدادهای زنده یا از پیش ضبط‌شده مورد حمایت قرار می‌گیرند. سازمان‌های پخش رادیوتلوویزیونی برای ارائه کمک فنی به ارسال آثار کپی‌رایتی باید سرمایه زیادی برای ترکیب محتواها با سیگنال و ارسال آن به کارگیرندگان و به دلیل این سرمایه‌گذاری‌شان مورد حمایت قرار می‌گیرند: Sakthivel. 2011: (14).

همچنین طرفداران حمایت از پخش اینترنتی عنوان می‌کنند که در صورت مورد حمایت قرار نگرفتن سازمان‌های پخش اینترنتی ادامه فعالیت این سازمان‌ها با مشکل روبه‌رو می‌شود، در صورتی که چنین چیزی به اثبات نرسیده است و ازدیاد روزافزون پخش‌کننده‌های اینترنتی خلاف این امر را نشان می‌دهد. حتی سازمان‌های پخش رادیوتلوویزیونی نیز برای ادامه فعالیت نیازمند حمایت مالکیت فکری نمی‌باشند و حتی در کشورهایی که این سازمان‌ها را مورد حمایت قرار نمی‌دهند فعالیت رادیوتلوویزیونی تا حدود زیادی پیشرفت کرده است (James. 2005: 14).

از مجموع آنچه بیان شد می‌توان گفت که حمایت یکسان از سازمان‌های پخش اینترنتی و سازمان‌های پخش رادیوتلوویزیونی با توجه به تفاوت‌های اساسی که این دو نوع سازمان دارند، مناسب نیست. در واقع لازم نیست که نسبت به فناوری‌های تقریباً مشابه تدابیر قانونی یکسانی اتخاذ گردد و می‌توان رویه‌های متفاوتی نسبت به هر کدام اتخاذ نمود، بنابراین در مورد پخش رادیوتلوویزیونی و پخش اینترنتی لازم نیست یک رفتار نسبت به آن‌ها صورت گیرد و از حقوق یکسان برخوردار گردند. البته منظور این نیست که هیچ‌گونه حمایتی از پخش اینترنتی به عمل نیاید بلکه منظور این است که حقوقی متفاوت و یا محدودتر نسبت به پخش رادیوتلوویزیونی برای آن در نظر گرفت و یا اینکه در نظام‌های خاص^{۱۵} مورد حمایت قرار داد.

۴. روش‌های حمایت از پخش اینترنتی در نشسته‌ای تدوین معاهده جدید سازمان‌های پخش

در سال ۱۹۹۷ کشور فیلیپین از سازمان جهانی مالکیت فکری دعوت به عمل آورد که نشست سالانه این سازمان در فیلیپین برگزار گردد. هدف از تشکیل این نشست مورد بحث قرار دادن مسائل مربوط به سازمان‌های پخش و به‌روزرسانی حمایت از حقوق آن‌ها بود. در خلال نشست کمیته متخصصان وایپو که بعداً باعث تشکیل دو معاهده وایپو (wct و wppt) شد، نمایندگان برخی کشورها خواستار رسیدگی به حقوق سازمان‌های پخش نیز شدند. در زمان تشکیل کنفرانس دیپلماتیک مربوط به تصویب این دو معاهده وایپو، قرار بر این شد که بلافاصله پس از کنفرانس دیپلماتیک، حقوق سازمان‌های پخش مورد بازبینی قرار گیرند و هدف از تشکیل نشست فیلیپین نیز انجام این بازبینی بود (WIPO Publication. 1998:13). در پایان این نشست راه‌حل حمایت مؤثر از سازمان‌های پخش را تدوین معاهدات جدید در رابطه با حمایت از این سازمان‌ها دانستند. یک سال پس از این نشست بحث‌ها و گفت‌وگوها در مورد تدوین سند جدید در جلسات کمیته دائمی حقوق مؤلف و حقوق مرتبط آغاز گردید.

مذاکرات مربوط به تدوین معاهده جدید حمایت از سازمان‌های پخش در جلسات کمیته دائمی حقوق مؤلف و حقوق مرتبط از سال ۱۹۹۸ شروع شد. جلسات این کمیته دائمی تقریباً در هر سال دو بار تشکیل می‌شد. مباحث مربوط به حمایت از سازمان‌های پخش به قدری زیاد بود که تدوین پیش‌نویس مربوط به معاهده جدید تا سال ۲۰۰۷ به طول انجامید. از جمله مباحثی که در این جلسات زیاد از آن سخن

¹⁵ Sui generis

به میان آمد مسئله حمایت از پخش‌های اینترنتی (پخش اینترنتی سازمان‌های پخش اینترنتی و پخش هم‌زمان اینترنتی برنامه‌های رادیوتلوویزیونی) در معاهده جدید بود.

از نشست نهم به بعد بحث‌های مربوط به پخش اینترنتی به‌طور گسترده‌ای وارد نشست‌های کمیته دائمی حقوق مؤلف و حقوق مرتبط شد. در این نشست پیش‌نویس ارائه‌شده از سوی ایالات متحده (SCCR/9/4 Rev) که حاوی نظام ترسیم‌شده از پخش اینترنتی در معاهده جدید بود، ارائه گردید. در این پیش‌نویس پخش اینترنتی این‌گونه تعریف شده بود:

«پخش اینترنتی عبارت است از در دسترس قرار دادن ارسال صداها، تصاویر، یا صداها و تصاویر یا نمودهای آن‌ها از طریق وسایل سیمی یا بدون سیم بر روی شبکه کامپیوتر در یک‌زمان مشابه. چنین ارسال‌هایی وقتی رمزگذاری می‌شوند، در صورتی که وسایل رمزگشایی توسط سازمان‌های پخش اینترنتی یا با رضایت آن‌ها برای عموم فراهم شده باشد نیز پخش اینترنتی محسوب می‌شود. پخش اینترنتی و سایر انتقال‌ها بر روی شبکه کامپیوتر، خواه از طریق وسایل بی‌سیم یا باسیم، پخش رادیوتلوویزیونی یا پخش کابلی محسوب نمی‌شود.» (بند C ماده ۲)

همچنین سازمان پخش اینترنتی در کنار سازمان پخش رادیوتلوویزیونی و سازمان پخش کابلی این‌گونه تعریف شده بود: «سازمان پخش رادیوتلوویزیونی»، «سازمان پخش کابلی» و «سازمان پخش اینترنتی» عبارت است از شخصی حقوقی که ابتکار و مسئولیت ۱- اولین ارسال صداها یا تصاویر و صداها و تصاویر یا نمودهای آن‌ها و ۲- گردآوری و زمان‌بندی پخش محتواها را بر عهده می‌گیرد.» (بند d ماده ۲)

حقوق مقرر شده در این پیش‌نویس عبارت بودند از: حق پخش مجدد برنامه‌ها، حق انتقال برنامه‌ها بر روی شبکه کامپیوتر، حق ارسال عمومی برنامه‌ها، حق تثبیت برنامه‌ها، حق تکثیر برنامه‌ها، حق در دسترس عموم قرار دادن برنامه و حق عرضه عمومی برنامه‌ها. (ماده ۵ و ۶)

۱.۱.۴. راه‌حل‌های حمایت از پخش اینترنتی در معاهده جدید

در پایان نشست دوازدهم سند حاوی راه‌حل‌های اختیاری و غیر الزام‌آور مربوط به پخش اینترنتی در معاهده جدید (SCCR/12/5 Prov) از سوی کمیته دائمی منتشر شد که نتیجه‌ی آن درج ضمیمه‌ی غیر الزام‌آور پخش اینترنتی در پیش‌نویس معاهده جدید در جلسات بعدی بود.

هدف از ارائه این سند تسهیل بررسی راه‌حل‌های غیر الزام‌آور مربوط به حمایت از سازمان‌های پخش اینترنتی (webcasting) و همچنین پخش هم‌زمان اینترنتی برنامه‌های رادیوتلوویزیونی (simulcasting)^{۱۶} در معاهده جدید بود. تهیه سند جداگانه مربوط به پخش‌ها اینترنتی به این دلیل بود که مخالفت زیادی با تحت حمایت قرار گرفتن پخش اینترنتی در معاهده جدید بین نمایندگان کشورها وجود داشت (SCCR/12/5 Prov. 2005: 2).
در این سند سه راه حل برای قرار دادن مقررات مربوط به پخش اینترنتی در معاهده جدید پیشنهاد شد. بر اساس این راه‌حل‌ها کشورهای امضا کننده معاهده اختیار داشتند که پخش اینترنتی سازمان‌های پخش اینترنتی و پخش هم‌زمان اینترنتی برنامه‌های رادیوتلوویزیونی را مورد حمایت قرار دهند. در بندهای زیر این سه راه حل بیان می‌گردد.

۱.۱.۴.۱. راه‌حل اول: اعلام اختیاری

بر اساس راه‌حل اول معاهده جدید پخش اینترنتی سازمان‌های پخش اینترنتی و پخش هم‌زمان اینترنتی برنامه‌های رادیوتلوویزیونی را نیز مورد حمایت قرار می‌داد، اما کشورها به محض امضای معاهده ملزم به اعمال حمایت از پخش‌های اینترنتی نبودند و در صورتی برای آن‌ها الزام‌آور می‌شد که اعمال این نوع حمایت را اعلام نمایند و اگر کشوری بدون اعلام حمایت از پخش‌های اینترنتی معاهده را امضا می‌نمود، فقط ملزم به حمایت از پخش سنتی و پخش کابلی می‌گردید.

این راه‌حل سه گزینه را برای کشورهای امضاکننده معاهده ارائه می‌نمود که هر کشور هنگام تصویب معاهده یکی از آن‌ها را انتخاب می‌نمود. بر اساس این راه‌حل هر کشور عضو اختیار داشت که:

¹⁶ simultaneous and unchanged webcasting by the broadcasting organizations of their own broadcast (simulcasting). (SCCR/12/5 Prov. 2005: 8)

۱- معاهده را فقط نسبت به پخش رادیوتلوویزیونی و پخش کابلی قبول کند و هیچ‌گونه حمایتی از پخش اینترنتی سازمان‌های پخش اینترنتی و پخش هم‌زمان اینترنتی برنامه‌های رادیوتلوویزیونی به عمل نیاورد. در این مورد هر کشور عضو می‌توانست معاهده را بدون هیچ اعلامی نسبت به پخش‌های اینترنتی امضاء کند.

۲- حمایت‌های مربوط به پخش اینترنتی را فقط نسبت به پخش هم‌زمان اینترنتی برنامه‌های رادیوتلوویزیونی اعمال نماید. در این مورد هر کشور عضو اختیار داشت که حمایت از این نوع پخش را اعلام کند.

۳- معاهده را هم نسبت به پخش اینترنتی سازمان‌های پخش اینترنتی و هم پخش هم‌زمان اینترنتی برنامه‌های رادیوتلوویزیونی اعمال نماید. در این مورد هر کشور عضو می‌توانست حمایت از این نوع پخش‌ها را اعلام کند (SCCR/12/5 Prov. 2005: 6).

در صورت اظهارنظر نکردن نسبت به این موارد، هیچ کشوری ملزم نیست که حمایت از پخش اینترنتی سازمان‌های پخش اینترنتی یا پخش هم‌زمان اینترنتی برنامه‌های رادیوتلوویزیونی را اعمال کند و بر اساس مقررات عمل متقابل، کشورهایی که حمایت بیشتری را نسبت به انواع پخش پذیرفته‌اند لازم نیست که این حمایت را نسبت به سایر امضاکنندگان که در آن حد نپذیرفته‌اند، تسری دهند (Asbell 2006: 353).

۲،۱،۴. راه حل دوم: اعمال حق رزرو

در راه حل دوم مقررات مربوط به پخش اینترنتی سازمان‌های پخش اینترنتی و پخش هم‌زمان اینترنتی برنامه‌های رادیوتلوویزیونی در ابتدا و به صورت خودکار در معاهده قرار می‌گرفتند و هر کشور امضاء کننده معاهده می‌توانست حمایت از این نوع پخش‌ها را از شمول معاهده خارج کند.

بر اساس این راه حل سه گزینه برای کشورهای عضو معاهده وجود داشت که هر کشور می‌توانست:

۱_ معاهده را بدون قید و شرط و بدون اعمال حق رزرو قبول کند که در این صورت ملزم به گسترش حمایت‌های مقرر در معاهده نسبت به پخش اینترنتی سازمان‌های پخش اینترنتی و پخش هم‌زمان اینترنتی برنامه‌های رادیوتلوویزیونی می‌شد.

۲_ حمایت را فقط نسبت به پخش هم‌زمان اینترنتی برنامه‌های رادیوتلوویزیونی گسترش دهد که در این صورت می‌بایست در زمان عضویت با اعمال حق رزرو اعلام نماید که مقررات معاهده را نسبت به پخش اینترنتی سازمان‌های پخش اینترنتی قبول ندارد.

۳_ هیچ‌گونه حمایتی از پخش اینترنتی سازمان‌های پخش اینترنتی و پخش هم‌زمان اینترنتی برنامه‌های رادیوتلوویزیونی به عمل نیاورد که در این صورت با اعمال حق رزرو اعلام می‌نمود که مقررات معاهده را نسبت به هیچ‌گونه پخش اینترنتی قبول ندارد (SCCR/12/5 Prov. 2005:10).

کشورهایی که حق رزرو اعمال نموده‌اند بعداً می‌توانند با برداشتن این نوع محدودیت در حمایت بیشتر با کشورهای دیگر سهیم شوند. در این راه حل نیز همانند راه حل اول رفتار متقابل مستلزم تعیین حداقل رفتار مشترک در بین کشورها بود و کشورهایی که بدون اعمال حق رزرو از پخش اینترنتی حمایت به عمل آورده‌اند لازم نیست که این نوع حمایت را نسبت به کشورهایی که از آن صرف نظر کرده‌اند، اعمال نمایند (Asbell 2006: 354).

۳،۱،۴. راه حل سوم: الحاق به پروتکل اختیاری

راه حل سوم پیشنهاد شده در سند ارائه شده این بود که یک پروتکل به معاهده جدید ضمیمه گردد که کشورها در زمان عضویت به معاهده یا پس از آن به آن ملحق شوند. در صورت اضافه شدن پروتکل به معاهده جدید کشورهای عضو معاهده هیچ الزامی به رعایت مقررات آن نداشتند و می‌توانستند از عضویت در آن صرف نظر نمایند. در واقع این پروتکل متن حقوقی جداگانه‌ای بود که الزام آور بودن آن بستگی به الحاق کشورها در آن داشت (SCCR/12/5 Prov. 2005: 14).

تفاوت راه حل سوم با دو راه حل قبلی این است که در دو راه حل قبلی مقررات مربوط به پخش اینترنتی در متن معاهده قرار داشتند ولی در راه حل سوم این مقررات از معاهده اصلی مجزا بوده و کشورها اختیار داشتند که به آن ملحق شوند.

۲،۴. نظام پیشنهادی حمایت از پخش اینترنتی در معاهده جدید

در نشست چهاردهم نیز متن پیش‌نویس معاهده جدید (SCCR/14/2) که آماده شده بود مورد بررسی قرار گرفت. هدف از تشکیل این نشست توافق اعضا برای نهایی کردن پیش‌نویس اصلی معاهده جدید، جهت ارائه در کنفرانس دیپلماتیک که قرار بود در دسامبر

۲۰۰۶ یا زمان مناسب دیگری در سال ۲۰۰۷ برای تصویب معاهده برگزار گردد، بود. متن ارائه شده در نشست چهاردهم شامل پیش نویس ۲۹ ماده‌ای حمایت از سازمان‌های پخش رادیوتلوویزیونی و پروتکل اختیاری ۵ ماده‌ای حمایت از پخش اینترنتی بود که ضمیمه‌ی آن شده بود؛ که البته کشورهای امضاکننده معاهده الزامی به عضویت در این ضمیمه نداشتند و امضای آن‌ها اختیاری بود (SCCR/14/2: 2006: 2).

در این پیش‌نویس تعاریفی از پخش رادیوتلوویزیونی و پخش کابلی و سازمان پخش رادیوتلوویزیونی و سازمان پخش کابلی ارائه شده است (ماده ۲) ولی اثری از پخش اینترنتی و سازمان‌های پخش اینترنتی دیده نمی‌شود.

و همچنین محدوده حمایت فقط نسبت به سازمان‌های پخش رادیوتلوویزیونی در مورد پخش‌های آن‌ها و سازمان‌های پخش کابلی همانند سازمان‌های پخش رادیوتلوویزیونی اعمال می‌گردد. (ماده ۳) حقوق در نظر گرفته شده نیز عبارت‌اند از:

حق پخش مجدد (ماده ۶)، حق تثبیت (ماده ۷)، حق تکثیر (ماده ۸)، حق انتقال پس از تثبیت (ماده ۹) و حق در دسترس گذاشتن برنامه‌های تثبیت شده به عموم (ماده ۱۰)

همچنین بر اساس ماده ۱۱ سیگنال‌های قبل از پخش مورد حمایت قرار می‌گیرند و مدت حمایت از حقوق سازمان‌های پخش نیز ۵۰ سال تعیین شده است (ماده ۱۲).

همچنین کشورهای عضو ملزم به اتخاذ تدابیر قانونی برای جبران خسارت در برابر اقداماتی است که خلاف حقوق سازمان‌های پخش در این معاهده انجام می‌شود، می‌باشند (ماده ۱۴).

همان‌طور که در این پیش‌نویس ملاحظه می‌شود هیچ مقرره‌ای در مورد پخش اینترنتی در آن وجود ندارد و فقط پخش رادیوتلوویزیونی و پخش کابلی را مورد حمایت قرار می‌دهد؛ اما آنچه به پخش اینترنتی مربوط می‌شود ضمیمه‌ای پنج ماده‌ای است که به آن اضافه شده است و راه‌حل غیر الزام‌آور جداگانه‌ای در رابطه با حمایت از سازمان‌های پخش اینترنتی و پخش هم‌زمان اینترنتی برنامه‌های رادیوتلوویزیونی ارائه می‌نماید. این ضمیمه غیر الزام‌آور در نتیجه سند قبلی ارائه شده در نشست دوازدهم به پیش نویس اضافه شد که کشورها می‌توانند از آن صرف‌نظر نمایند.

از مجموع این مواد نتیجه گرفته می‌شود که با الحاق به ضمیمه همان حقوقی که در معاهده برای پخش رادیوتلوویزیونی و پخش کابلی مقرر شده است برای پخش اینترنتی سازمان‌های پخش اینترنتی و پخش هم‌زمان اینترنتی برنامه‌های رادیوتلوویزیونی نیز در بین کشورهای ملحق شونده اعمال می‌گردد. البته بر اساس ماده ۳ کشورها می‌توانند این حمایت را فقط نسبت به پخش هم‌زمان اینترنتی برنامه‌های رادیوتلوویزیونی اعمال نمایند.

۳.۴. سرانجام حمایت از پخش اینترنتی در معاهده جدید

طرح پیشنهادی حمایت از پخش اینترنتی که در نشست چهاردهم ارائه شد با استقبال چندانی از سوی کشورها روبه‌رو نشد و در پایان این نشست تصمیم بر این گرفته شد که بحث‌های مربوط به پخش اینترنتی از معاهده جدید برداشته شود و در زمان مناسب دیگری به‌طور جداگانه مورد بررسی قرار گیرد، به این دلیل که پخش اینترنتی فناوری تازه و پیچیده‌ای است و مطالعات و بررسی‌های بیشتری در مورد آن لازم است. (SCCR/14/7 Prov. 2006: 92) در نسخه بعدی پیش‌نویس معاهده حمایت از سازمان‌های پخش (SCCR/s2/PAPER1) نیز ضمیمه پخش اینترنتی از آن حذف گردید و حتی در بند ۳ ماده ۳ هرگونه ارسال بر روی شبکه کامپیوتر (پخش اینترنتی) را از شمول معاهده خارج نمود و به بحث‌های حمایت از پخش اینترنتی در معاهده جدید حمایت از سازمان‌های پخش رادیوتلوویزیونی پایان داد.

با توجه به مخالفت‌های گسترده با حمایت از پخش اینترنتی و با توجه به تفاوت‌های اساسی سازمان‌های پخش اینترنتی با سازمان‌های پخش رادیوتلوویزیونی می‌توان گفت که حمایت از این نوع پخش همانند پخش رادیوتلوویزیونی مناسب نیست و موضوع حمایت از پخش اینترنتی باید جداگانه مورد بررسی قرار گیرد. موضوع بررسی جداگانه حمایت از پخش اینترنتی در جلسات کمیته دائمی حقوق مؤلف و حقوق مرتبط مطرح شده است و این بررسی را به زمان پس از تصویب معاهده جدید سازمان‌های پخش رادیوتلوویزیونی موکول نموده‌اند.

۵. حمایت از حق پخش اینترنتی در نظام حقوق مؤلف

اینترنت از جمله رسانه‌های ارتباطی جدید می‌باشد که به‌طور قابل‌ملاحظه‌ای امکان ارسال آثار محتواها را فراهم می‌کند که می‌تواند توسط عموم قابل‌دسترسی باشد. این دسترسی آزاد به اطلاعات در اینترنت این عقیده را القا می‌کند که اطلاعات موجود بر اینترنت نباید مورد حمایت قرار گیرد؛ اما برای ایجاد انگیزه و تشویق افراد به تولید و گسترش آثار خلاقانه لازم است آثار پدیدآورندگان در محیط اینترنت نیز که بیشتر در خطر نقض قرار دارند، مورد حمایت قرار گیرد و قوانین کپی‌رایت در کنار رشد فناوری‌هایی مانند اینترنت تغییر یابند (Boddie, 1998: 216)

از آنجایی که اینترنت انتقال آثار را تسهیل می‌کند، همواره خطر نقض آثار نیز بیشتر می‌شود و لازم است از آثار پدیدآورندگان در محیط اینترنت نیز حمایت به عمل آید تا حقوقشان بیشتر تضمین شود و از نگرانی‌های آن‌ها در خصوص نقض آثارشان در این محیط بکاهد. به‌موازات توسعه اینترنت قوانین کپی‌رایت نیز انعطاف از خود نشان داده‌اند و انتقال آثار ادبی و هنری در این محیط را تحت پوشش قرار داده‌اند. از جمله معاهداتی که در برابر توسعه اینترنت و نقض آثار در آن به تصویب رسیده است قانون کپی‌رایت و ایپو^{۱۷} می‌باشد که حمایت از آثار پدیدآورندگان در فضای فیزیکی را به محیط مجازی نیز کشانده است و مورد توجه قرار داده است. این معاهده که به معاهده اینترنتی و ایپو در کنار معاهده اجراکنندگان و آثار صوتی و ایپو^{۱۸} معروف است، سعی کرده است تقریباً همان حقوقی را که در کنوانسیون‌های قبلی برای پدیدآورندگان در نظر گرفته شده بود، به فضای اینترنت نیز گسترش دهد و دغدغه پدیدآورندگان را نسبت به حمایت از آثارشان را در فضای اینترنت مرتفع سازد.

ماده ۱۱ مکرر کنوانسیون رم در مورد پخش رادیوتلوویزیونی و حقوق مرتبط با آن برای پدیدآورنده آثار ادبی و هنری است.

بر اساس ماده ۱۱ مکرر پدیدآورنده دارای حقوق انحصاری:

۱ پخش رادیوتلوویزیونی صداها و تصاویر مربوط به آثارشان یا ارسال آن‌ها به عموم از طریق هر وسیله بدون سیم.

۲ هرگونه ارسال به عموم از طریق سیم یا از طریق پخش مجدد اثر پخش شده، در صورتی که این ارسال توسط سازمانی غیر از

سازمان اصلی انجام شود.

۳ ارسال عمومی آثار از طریق هر وسیله آنالوگ دیگر می‌باشد.

در زمانی که این ماده از کنوانسیون برن وضع شد هیچ‌گونه تصویری نسبت به اینترنت و پخش از طریق آن وجود نداشته است. این مسئله می‌تواند مطرح شود که آیا ماده ۱۱ مکرر پخش اینترنتی را نیز شامل می‌شود یا خیر، به عبارت دیگر می‌توان آن را به‌گونه‌ای تفسیر کرد که پخش اینترنتی را نیز شامل شود؟

در معاهده کپی‌رایت و ایپو نیز می‌توان حق پخش اینترنتی را از جمله حقوق پدیدآورنده به حساب آورد. ماده ۸ این معاهده که در مورد حق ارسال عمومی^{۱۹} است بیان می‌دارد «... پدیدآورندگان آثار ادبی و هنری حق انحصاری ارسال عمومی آثارشان، از طریق وسایل سیمی و بدون سیم را دارند، از جمله حق در دسترس قرار دادن آثارشان به عموم به‌گونه‌ای که عموم افراد بتوانند به این آثار از مکان یا زمانی که به‌طور انفرادی انتخاب شده است، دسترسی پیدا کنند.»

پخش اینترنتی مبتنی بر درخواست در این ماده به‌راحتی قابل استنباط است زیرا این نوع پخش اصولاً به‌صورت نقطه‌به‌نقطه و انفرادی است و در نتیجه مشمول قسمت اخیر ماده ۸ می‌گردد. در مورد پخش زنده اینترنتی نیز اگرچه این ماده به آن اشاره نشده است ولی با توجه به استدلال مطرح شده در مورد ماده ۱۱ مکرر کنوانسیون برن می‌توان حق پدیدآورنده را نسبت به این نوع پخش استنباط نمود، مضافاً بر این که هدف اصلی معاهده کپی‌رایت و ایپو حمایت از آثار پدیدآورندگان در محیط دیجیتال یعنی بهره‌برداری از آن‌ها بر روی اینترنت می‌باشد. در نتیجه می‌توان گفت که بر طبق ماده ۸ معاهده کپی‌رایت و ایپو، پدیدآورنده حق بهره‌برداری از آثارش از طریق پخش زنده اینترنتی را دارا می‌باشد (Sakthivel, 2016. 14).

¹⁷ WIPO Copyright Treaty (wct)

¹⁸ WIPO Performances and Phonograms Treaty (WPPT)

¹⁹ Right of Communication to the Public

۶. بررسی تطبیقی نحوه حمایت از حق پخش اینترنتی در برخی قوانین

در این مبحث قوانین داخلی برخی کشورها در رابطه با حق پخش اینترنتی و نحوه تحت پوشش قرار گرفتن فناوری پخش اینترنتی بررسی می‌گردد. در پایان نیز قوانین مالکیت فکری ایران و امکان حمایت یا عدم حمایت از حق پخش اینترنتی در این قوانین مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد.

۱.۶. حقوق انگلستان

بر اساس ماده ۱ قانون کپی‌رایت، طرح‌های صنعتی و اختراعات انگلستان (۱۹۸۸) برنامه‌ی رادیوتلوویزیونی (broadcast) یک اثر همانند آثار ادبی، هنری، موسیقی و... محسوب می‌شود. این بدین معنی است که برنامه رادیوتلوویزیونی به‌عنوان یک اثر جداگانه قابل حمایت در کپی‌رایت تلقی می‌گردد؛ بنابراین همه حقوقی که برای انواع دیگر آثار در نظر گرفته می‌شود برای برنامه رادیوتلوویزیونی نیز اعمال می‌گردد. ماده ۶ UDPA (اصلاح‌شده در سال ۲۰۰۳) برنامه رادیوتلوویزیونی را این‌گونه تعریف می‌کند:

۶- (۱) در این قانون برنامه رادیوتلوویزیونی عبارت است از ارسال الکترونیکی تصاویر، صداها یا سایر اطلاعات که:

- (a) برای دریافت هم‌زمان توسط اعضای عموم ارسال شود و قابلیت دریافت شدن توسط عموم از راه قانونی را داشته باشد،
(b) در زمان تعیین‌شده توسط شخصی که برای نمایش به افراد عموم پخش می‌کند، ارسال شود،
و توسط قسمت (1A) این ماده مستثنی نگردد.

طبق ماده (1A) هرگونه ارسال اینترنتی از شمول تعریف برنامه رادیوتلوویزیونی خارج است، مگر-

- (a) ارسال به‌طور هم‌زمان بر روی اینترنت و از طریق سایر وسایل صورت پذیرد،
(b) ارسال هم‌زمان رویدادهای زنده، یا

(c) ارسال صداها و تصاویر ضبط‌شده تشکیل‌دهنده سرویس برنامه‌ای ارائه‌شده توسط شخص مسئول پخش، در صورتی که سرویس برنامه‌ای در زمان برنامه‌ریزی شده توسط آن شخص ارسال شود ...

قسمت (1A) در اصلاحات سال ۲۰۰۳ جهت توسعه تعریف برنامه رادیوتلوویزیونی به محیط دیجیتال به ماده ۶ اضافه‌شده است. قسمت اول ماده ۶ برنامه رادیوتلوویزیونی را به معنای ارسال الکترونیک صدا یا تصویر یا هر دو تعریف می‌کند. این تعریف همه انواع پخش مانند پخش سیمی، بدون سیم، زمینی، ماهواره‌ای و دیجیتالی مانند ارسال‌های اینترنتی را در برمی‌گیرد. بر اساس قسمت (1A) ماده ۶، در صورتی که ارسال هم‌زمان بر روی اینترنت انجام گیرد چنین ارسال‌هایی مشمول تعریف برنامه‌ی رادیوتلوویزیونی می‌گردند؛ بنابراین می‌توان گفت که فناوری دانلود و پخش مبتنی بر درخواست نمی‌تواند ویژگی برنامه رادیوتلوویزیونی را داشته باشند. درحالی که در پخش اینترنتی زنده، هم ارسال هم‌زمان و هم دریافت هم‌زمان امکان‌پذیر هست و همانند پخش رادیوتلوویزیونی همه کاربران می‌توانند یک محتوا را در یک‌زمان دریافت کنند. در نتیجه می‌توان گفت که همه ارسال‌های اینترنتی از تعریف برنامه رادیوتلوویزیونی خارج می‌باشند، مگر پخش اینترنتی زنده (Sakthivel, 2016: 15).

به نظر می‌رسد که همه انواع پخش زنده اینترنتی از قبیل تلویزیون‌های اینترنتی، پخش هم‌زمان برنامه‌های رادیوتلوویزیونی و پخش اینترنتی سازمان‌های پخش اینترنتی مورد حمایت قرار می‌گیرند، زیرا بر اساس اصلاح اخیر تعریف برنامه رادیوتلوویزیونی همه این‌ها مشمول این تعریف می‌گردند و هدف قانون‌گذار نیز این امر بوده است؛ اما با توجه به ماده (3) 6 حمایتی که نسبت برنامه رادیوتلوویزیونی در نظر گرفته می‌شود، به تولید کننده محتوا تعلق می‌گیرد نه سازمان پخش‌کننده.. (Sakthivel, 2016: 16)

۲.۶. اتحادیه اروپا

اتحادیه اروپا در مورد ارسال‌های اینترنتی موضع متفاوتی اتخاذ کرده است. در سال ۲۰۰۱ اتحادیه اروپا دستورالعملی^{۲۱} در مورد هماهنگ‌سازی برخی از جنبه‌های کپی‌رایت و حقوق مرتبط در جامعه اطلاعاتی صادر کرد که حق ارسال و ارسال مجدد پدیدآورندگان آثار را تحت پوشش قرارداد. ماده ۳ دستورالعمل در مورد حق ارسال عمومی اثر بیان می‌کند:

۱- دولت‌های عضو باید این حق انحصاری را برای پدیدآورندگان در نظرگیرند تا بتوانند هرگونه ارسال عمومی آثارشان را از طریق وسایل سیمی یا بدون سیم را اجازه دهند یا منع کنند. به گونه‌ای که آثارشان را در دسترس عموم قرار دهند و عموم افراد بتوانند به آن‌ها در مکان و زمانی که به صورت انفرادی توسط آن‌ها انتخاب شده است، دسترسی پیدا کنند.

۲- دولت‌های عضو باید برای اشخاص زیر حقوق انحصاری در نظر بگیرند که این اشخاص حق در دسترس عموم قرار دادن از طریق وسایل سیمی یا بدون سیم به گونه‌ای که عموم بتوانند به آن‌ها در زمان و مکانی که به صورت انفرادی توسط آن‌ها انتخاب شده است، دسترسی پیدا کنند:

(a) برای اجراکنندگان نسبت به اجراهایشان.

(b) برای تولیدکنندگان آثار صوتی نسبت به آثار صوتی‌شان.

(c) برای تولیدکنندگان اولین تثبیت فیلم‌ها نسبت به اصل و کپی فیلم‌هایشان.

(d) برای سازمان‌های پخش رادیوتلوویزیونی نسبت به برنامه‌های رادیوتلوویزیونی‌شان، خواه این برنامه‌ها از طریق سیم یا بر روی هوا و یا ماهواره منتقل شده باشد.

بندهای ۱ و ۲ این ماده حقوق پدیدآورندگان و حقوق مرتبط را نسبت به ارسال‌های تعاملی یعنی خدمات مبتنی بر درخواست گسترش می‌دهد، همان‌گونه که در مقدمه این دستورالعمل آمده است:

«این مسئله باید روشن شود که همه صاحبان حق بر طبق این دستورالعمل این حق انحصاری را داشته باشند تا آثارشان را از طریق ارسال‌های تعاملی مبتنی بر درخواست در دسترس عموم قرار دهند. ارسال‌های تعاملی مبتنی بر درخواست این ویژگی را دارند که افراد عموم می‌توانند از مکان و در زمانی که به صورت انفرادی توسط آن‌ها انتخاب شده است به آن‌ها دسترسی پیدا کنند.»

بنابراین بر اساس ماده ۳ دستورالعمل اگر شخصی بخواهد از آثار پدیدآورندگان از طریق ارسال تعاملی بهره‌برداری کند باید رضایت پدیدآورنده را از طریق لیسانس یا واگذاری یا دیگر راه‌های قانونی به دست آورد. در نتیجه می‌توان گفت بر طبق دستورالعمل اتحادیه اروپا این امر روشن است که ارسال‌های اینترنتی مانند دانلود کردن و پخش اینترنتی مبتنی بر درخواست از جمله حقوق پدیدآورندگان هستند که می‌توانند استفاده از آثارشان در این مورد اجازه دهند یا منع نمایند.

بنابراین در اتحادیه اروپا پخش مبتنی بر درخواست تحت پوشش حق در دسترس گذاشتن اثر به عموم قرار می‌گیرد که این حق شاخه‌ای از حق ارسال عمومی تحت ماده ۳ دستورالعمل می‌باشد. حق در دسترس قرار دادن زمانی به مرحله اجرا می‌رسد که افراد عموم نسبت به آثار حمایت‌شده در زمانی و مکانی که توسط آن‌ها انتخاب شده است دسترسی پیدا کنند. (Makeen. 2020: 257)

۳.۶. ایالات متحده

در ایالات متحده حقوق پدیدآورنده تحت قانون کپی‌رایت آمریکا (۱۹۷۶) مورد بررسی قرار می‌گیرند. در ماده ۱۰۶ این قانون پدیدآورنده دارای حق انحصاری اجرای عمومی می‌باشد که ارسال‌های عمومی از جمله حق پخش رادیوتلوویزیونی را تحت پوشش قرار می‌دهد. این ماده حق اجرا یا نمایش اثر به صورت عمومی را این‌گونه تعریف می‌کند:

(۱) اجرا یا نمایش اثر در یک مکان باز برای عموم یا هر مکانی که تعداد قابل توجهی از اشخاص خارج از محفل عادی خانواده و آشنایان جمع شده‌اند؛ یا

(۲) ارسال یا در غیر این صورت تبادل اجرا یا نمایش اثر در مکان مشخص شده در بند (۱) یا به عموم، از طریق هر وسیله یا فرآیندی که عموم امکان دریافت اجرا یا نمایش را در یک مکان یا مکان‌های جداگانه و در یک‌زمان یا زمان‌های مختلف داشته باشند.

²¹ EU Directive 2001/29/EC

قسمت دوم بند دوم تعریف ارسال آثار برای افرادی که از نظر مکانی و زمانی پراکنده‌اند را تحت پوشش قرار می‌دهد و بنابراین خدمات مبتنی بر درخواست را شامل می‌شود. با الحاق این قید، قانون‌گذار آمریکا یک دوراندیشی انجام داده است زیرا در زمان تدوین این قانون بسیاری از خدمات مبتنی بر درخواست از جمله اینترنت وجود نداشته‌اند (Makeen, 2020: 255).

پخش‌کننده‌های اینترنتی که آثار تحت حمایت را در اینترنت منتشر می‌کنند ممکن است مسئول نقض حق پخش اینترنتی تلقی گردند. همچنین، فعالیت این اشخاص می‌تواند حق اجرای عمومی یا نمایش عمومی را مورد نقض قرار دهد و در بعضی موارد حق تکثیر را به خاطر ذخیره محتوای یکسان بر روی سرویس‌دهنده‌های متفاوت نقض می‌نمایند.

در پخش اینترنتی، کاربران که محتواهای تحت حمایت را استفاده می‌نمایند نیز می‌توانند حق تکثیر را به خاطر ذخیره موقت آثار نقض نمایند. اگرچه در این نوع نقض تکثیر دائمی صورت نمی‌گیرد و محتواها در کامپیوتر کاربران ذخیره نمی‌گردد. (Haber, 2012: 774 and 775)

در ایالات متحده هفت استودیو سینما و سه سازمان پخش علیه شرکت iCarveTV طرح دعوا کرده‌اند^{۲۲} و ادعا نموده‌اند این شرکت بدون مجوز سیگنال‌های پخش آثارشان را پس از دیجیتالی نمودن از طریق اینترنت ارسال مجدد نموده است در این دعوا در ادعای خواهان آمده است: «خواننده قبلاً حقوق انحصاری خواهان را نسبت به هزاران اثر تحت حمایت کپی‌رایت نقض نموده است. خواننده به دو صورت آثار خواهان را در ایالات متحده نقض نموده است (a) از طریق ارسال (پخش از طریق اینترنت) اجراهای آثار به عموم در ایالات متحده و (b) از طریق پخش اجراهای آثار خواهان در مکان‌های متعدد خواهان مکان‌های عمومی یا در مکان‌هایی که تعداد قابل توجهی از اشخاص خارج از محفل عادی خانواده و آشنایان جمع شده‌اند.»

پس از شنیدن استدلال‌های طرفین دادگاه مقرر کرد که شرکت iCarveTV حقوق کپی‌رایت خواهان را نقض کرده است و دستور منع اقدامات خواننده را صادر کرد. در این حکم آمده است:

«شرکت خواننده و مدیران آن و کارمندان آن و کسانی که در این شرکت مشارکت فعالی داشته‌اند، به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم و از طریق هر وسیله‌ای مرتکب نقض حقوق انحصاری خواهان تحت ماده (5)-(1)106 قانون کپی‌رایت شده‌اند. خواننده آثار تحت حمایت خواهان را در ایالات متحده از طریق اینترنت (پخش اینترنتی یا سایر روش‌های دیگر) در سایت iCarveTV.com یا دیگر سایت‌های اینترنتی یا هر وسیله آنلاین دیگر ارسال نموده است...»

۴,۶. حقوق ایران

قانون فعلی ایران در مورد مالکیت ادبی و هنری قانون حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان ۱۳۴۸ می‌باشد. ماده ۳ این قانون در مورد حقوق پدیدآورنده می‌باشد که بیان می‌دارد: «حقوق پدیدآورنده شامل حق انحصاری نشر و پخش و عرضه و اجرای اثر و حق بهره‌برداری مادی و معنوی از نام و اثر اوست.» حق نشر را معمولاً به معنای تکثیر قلمداد می‌نمایند و پخش را نیز به معنای توزیع اثر به کار می‌برند؛ اما در مورد حق عرضه و اجرای اثر توضیح لازم است.

در حقوق ایران عرضه و اجرا مترادف نمایش اثر به‌کاررفته است. «عرضه به معنای در دسترس قرار دادن یا نمایش دادن یک اثر شنیداری یا دیداری برای عموم و اجرا به معنای نمایش زنده و مستقیم اثر برای عده‌ای توصیف شده است.» (آیتی، ۱۳۷۵: ۱۲۷)

حق انحصاری پدیدآورنده برای نمایش اثر در صورتی است که اثر به عموم ارائه شود. در واقع معیار عرضه عمومی اثر، قلمرو تکثیر را از نمایش جدا می‌کند. حق تکثیر از زمانی وارد قلمرو انحصاری می‌شود که امکان عرضه عمومی اثر وجود داشته باشد، ولی در حق نمایش، مفهوم وسیع از عموم موردنظر است. در این مفهوم، محفل خانوادگی، عموم تلقی نمی‌شود تفاوتی ندارد که اثر برای اولین بار مستقیماً به‌صورت نقالی، تئاتر، پخش عمومی یا از طریق تلویزیون، ماهواره یا شبکه‌های اینترنتی در معرض نمایش عمومی گذارده شود و یا پس از اولین نمایش عمومی مجدداً به‌صورت پخش تلویزیونی اثر در مکان عمومی از طریق کابل (سیم) ماهواره یا شبکه‌های اینترنتی به نمایش درآید. (زرکلام، ۱۳۸۸: ۱۶۱)

²² Twentieth Century Fox Film Corp. v. iCarveTV. 53 U.S.P.Q. 2d 1831 (W.D.Pa. 2002).

با توجه به تحلیل ارائه شده از ماده ۳ و برداشت حق نمایش عمومی از آن می‌توان گفت پخش اینترنتی نیز یکی از مصادیق حق نمایش عمومی است و بنابراین پدیدآورنده می‌تواند نسبت این نوع استفاده از آثارش حق داشته باشد و آن را اجازه دهد یا آن را منع نماید.

در برخی از بندهای ماده ۵ نیز برخی مصادیق حق نمایش عمومی را بیان می‌کند که از عموم آن‌ها می‌توان حق پخش اینترنتی را برداشت نمود.

ماده ۵: پدیدآورنده اثرهای موردحمایت این قانون می‌تواند استفاده از حقوق مادی خود را در کلیه موارد و از جمله موارد زیر به غیر واگذار نماید:

۱- تهیه فیلم‌های سینمایی و تلویزیونی و مانند آن.

۲- ... ۳... ۴- پخش از رادیو و تلویزیون و وسایل دیگر ...

با توجه به عبارات به‌کاررفته در مواد ۳ و ۵ قانون ۱۳۴۸ و عام بودن آن‌ها، پدیدآورنده می‌تواند نسبت به استفاده از آثارش در زمینه پخش اینترنتی حق داشته باشد و این نوع استفاده را اجازه دهد یا منع نماید؛ بنابراین بر اساس قانون ۱۳۴۸ پدیدآورنده‌ی آثار ادبی و هنری دارای حق پخش اینترنتی می‌باشد.

لایحه جدید حمایت از مالکیت فکری نیز در مورد حق پخش اینترنتی نیازمند بررسی می‌باشد. در بندهای ماده ۷ لایحه حقوقی برای پدیدآورنده در نظر گرفته شده است که می‌توان حق پخش اینترنتی را از آن‌ها برداشت نمود.

از جمله حقوق انحصاری پدیدآورنده حق نمایش عمومی می‌باشد که در بند ۶ ماده ۷ آمده است. تعریف اجرای عمومی در بند ۳۱ ماده ۱ آمده است که عبارت است از «هر اقدامی که موجب شود اثر بی‌آنکه متضمن تکثیر باشد در معرض دید عموم قرار گیرد.» عموم این تعریف پخش اینترنتی را نیز شامل می‌شود.

نتیجه‌گیری

در حقوق مالکیت فکری پخش رادیوتلویزیونی که از طریق آن صدا و تصویر به‌طور هم‌زمان برای بینندگان ارسال می‌گردد موردحمایت قرار می‌گیرد و به سازمان‌های پخش رادیوتلویزیونی به‌عنوان یکی از ذینفعان حقوق مرتبط حقوق مشخصی اعطا می‌گردد. در پخش اینترنتی از آنجایی که صدا و تصویر برای کاربران ارسال می‌گردد، این عقیده در بین طرفداران حمایت از پخش اینترنتی به وجود آمده است که سازمان‌های پخش اینترنتی نیز باید همانند سازمان‌های پخش رادیوتلویزیونی در حقوق مرتبط موردحمایت قرار گیرند. دلیل طرفداران حمایت از پخش اینترنتی عمدتاً به دلیل همسانی و کارکرد مشابه این نوع پخش با پخش رادیوتلویزیونی می‌باشد و بیان می‌کنند که نباید میان آن‌ها تبعیض قائل شد. همچنین درخطر بودن سرعت سیگنال‌های ارسال‌شده توسط این سازمان‌ها و هزینه‌ای که این سازمان‌ها صرف پخش اینترنتی می‌کنند از دیگر دلایل این گروه می‌باشد. مخالفان این حمایت نیز مختل شدن کار واسطه‌ها اینترنتی، محدودیت دسترسی به اطلاعات، عدم توجیه حقوق انحصاری برای این سازمان‌ها و عدم لزوم تساوی حقوق در امور مربوط به فناوری را در توجیه مخالفت خود بیان می‌کنند. به نظر می‌رسد با توجه به تفاوت‌های ساختاری در نحوه ارسال محتواها در پخش رادیوتلویزیونی و هزینه‌ها و زیرساخت‌های بیشتری که در پخش رادیوتلویزیونی صورت می‌گیرد اعطای حقوق یکسان با سازمان‌های پخش رادیوتلویزیونی به سازمان‌های پخش اینترنتی مناسب نباشد. در پیش‌نویس معاهده جدید حمایت از سازمان‌های پخش نیز پس‌ازاینکه مقررات مربوط به پخش اینترنتی به‌صورت پروتکل اختیاری به متن پیش‌نویس ضمیمه‌شده بود و پس از مخالفت کشورها از پیش‌نویس حذف گردید و بحث‌های حمایت از سازمان‌های پخش اینترنتی در معاهده جدید خاتمه یافت. در حقوق مؤلف نیز پخش اینترنتی مسائلی به وجود آورده است و آن اعطای حق پخش اینترنتی به پدیدآورندگان آثار ادبی و هنری می‌باشد که بر اساس آن بتوانند ارسال آثارشان را از طریق فناوری پخش اینترنتی تجویز یا منع کنند. اصولاً نسبت به اعطای چنین حقی به پدیدآورندگان مخالفت چندانی در حد مخالفت با حمایت از سازمان‌های پخش اینترنتی به عمل نمی‌آید و می‌توان چنین حقی را برای پدیدآورندگان که از مصادیق حق ارسال عمومی می‌باشد در نظر گرفت. از بین کشورهای که قانون آن‌ها موردبررسی قرار گرفت فقط کشور انگلستان صراحتاً پخش اینترنتی را موردتوجه قرار داده و ارسال‌های هم‌زمان بر روی اینترنت را تحت عنوان (broadcast) موردحمایت قرار داده است، اما حقوقی را که برای آن در نظر گرفته است به نظر می‌رسد برای پدیدآورندگان باشد، نه سازمان‌های پخش اینترنتی. در کشورهای دیگر تلویحاً می‌توان حمایت از حق پخش اینترنتی در حقوق مؤلف را استنباط نمود ولی کمتر کشوری از سازمان‌های پخش اینترنتی حمایت به عمل آورده است. در ایران قوانین

فعلی از سازمان‌های پخش رادیوتلوویزیونی صراحتاً سخن به میان نیامده است اما می‌توان تلویحاً حمایت از برنامه‌های آن‌ها را برداشت نمود؛ اما لایحه حمایت از مالکیت فکری صراحتاً سازمان‌های پخش رادیوتلوویزیونی را مورد حمایت قرار داده است و حقوق مشخصی برای آن‌ها در نظر گرفته است؛ اما در مورد حمایت از سازمان‌های پخش اینترنتی مسکوت مانده است و این سازمان‌ها را مورد حمایت قرار نداده است. در حقوق مؤلف نیز حق پخش اینترنتی از عموم و اطلاق قانون ۱۳۴۸ قابل برداشت می‌باشد و در لایحه نیز می‌توان این حق را به‌عنوان یکی از مصادیق حق اجرای عمومی به رسمیت شناخت.

منابع

۱. آیتی، حمید. (۱۳۷۵). حقوق آفرینش‌های فکری، چاپ اول، تهران: نشر حقوق دان.
۲. زرکلام، ستار. (۱۳۸۸). حقوق مالکیت ادبی و هنری، چاپ دوم، تهران: سمت.
۳. صادقی، محمود؛ زهرا، امید. (۱۳۹۴). حقوق سازمان‌های پخش اینترنتی در کنوانسیون‌های بین‌المللی و مقایسه آن با قوانین ایران، پژوهش‌های حقوق تطبیقی، دوره ۱۹، شماره ۲، ۹۷-۱۱۸.
۴. قانون حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان ۱۳۴۸.
۵. لایحه مالکیت فکری ۱۳۹۳.
6. M. Sakthivel. (2016). *Broadcasters' Rights in the Digital Era: Copyright Concerns on Live Streaming*. BRILL.
7. Ogawa, M. (2006). *Protection of broadcasters' rights (Vol. 2)*. Brill.
8. World Intellectual Property Organization. (2004). *WIPO intellectual property handbook: policy, law and use (Vol. 489)*. WIPO.
9. Ha, Louisa (2002), "Webcasting". *The Internet Encyclopedia*.
10. James, Boyle. (2005). *More Rights are Wrong for Webcasters*", *Financial Times*. <https://www.ft.com/content/441306be-2eb6-11da-9aed-00000e2511c8>. [Last visited: 2023/8/8]
11. Sakthivel, M. (2011). *Webcasters' protection under copyright—A comparative study*. *Computer Law & Security Review*, 27(5), 479-496.
12. Makeen, M. F. (2020). *Video streaming and the communication to the public right in the United States and European Union*. In *Research Handbook on Intellectual Property and Digital Technologies* (pp. 246-275). Edward Elgar Publishing.
13. Haber, E. (2012). *Copyrights in the stream: The battle on webcasting*. *Santa Clara Computer & High Tech. LJ*, 28, 769.
14. Gupta, A. (2019). *Critically Discuss the Continued Relevance of the Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works (1886)*. Available at SSRN 3423573.
15. WIPO Copyright Treaty (WCT) (1996)
16. UK Copyright Designs and Patent Act, 1988
17. US Copyright Act
18. EU Directive 2001/29/EC
19. Standing Committee. (2023). *World Intellectual Property Organization (WIPO) Standing Committee on Copyright and Related Rights (SCCR/41)*.
20. World Intellectual Property Organization, Standing Committee on Copyright and Related Rights, Ninth Session, June 23 to 27, 2003, (CSSR/9/9). "Issues Concerning Webcasters in New WIPO Broadcasting Organizations Treaty" *Communication Submitted by Japan*, Geneva.
21. World Intellectual Property Organization, Standing Committee on Copyright and Related Rights, May 25 to 29, 2009. (SCCR/18/8). *Intervention by Nongovernmental Organizations*, Eighteenth Session, Geneva.
22. World Intellectual Property Organization, Standing Committee on Copyright and Related Rights, Eighth Session, November 4 to 8, (2002) (SCCR/8/INF/1). "Protection of Broadcasting Organization: Terms and Concepts", *Working Paper Prepared by the Secretariat*, Geneva.
23. World Intellectual Property Organization, Standing Committee on Copyright and Related Rights, (2007), SCCR/s2/PAPER1. "Non-Paper on the WIPO Treaty on the Protection of Broadcasting Organization",
24. World Intellectual Property Organisation, 'Standing Committee on Copyright and Related Rights, Fourteenth Session, June 1 to 5, (2006), SCCR/14/2. "Draft Basic Proposal for the WIPO Treaty on the Protection of Broadcasting Organisations including a Non-Mandatory Appendix on the Protection in Relation to Webcasting", prepared by the Chair of the Standing Committee on Copyright and Related Rights in cooperation with the Secretariat.
25. World Intellectual Property Organisation, Standing Committee on Copyright and Related Rights, Fourteenth Session, June 1 to 5, 2006 (2006), (SCCR/14/7 Prov). "Draft Report, adopted by the Committee, Geneva.
26. World Intellectual Property Organisation, 'Standing Committee on Copyright and Related Rights, Ninth Session, June 23 to 27, (2003), (SCCR/9/4 Rev). "WIPO Treaty for the Protection of the Rights of Broadcasting, Cablecasting and Webcasting Organization", *Revised proposal submitted by the United States of America*, Geneva.
27. World Intellectual Property Organisation, 'Standing Committee on Copyright and Related Rights, Twelfth Session, November, 17 to 19, (2005), (SCCR/12/5 Prov). "Working Paper on Alternative and Non-Mandatory Solutions on

- the Protection in Relation to Webcasting*”, prepared by the Chair of the Standing Committee on Copyright and Related Rights, Geneva.
28. World Intellectual Property Organisation, (1998) “WIPO World Symposium on Broadcasting, New Communication Technologies and Intellectual Property”, (Manila, 1997), WIPO Publication No.757(E), Geneva, WIPO.
 29. Electronic Frontier Foundation briefing paper on webcasting issues raised by the proposed WIPO Broadcasting Treaty, presented at the 13th session of the WIPO SCCR, November 21-23,2005” Available at:http://www.eff.org/IP/WIPO/broadcasting_treaty/webcasting_issues.pdf#search=%22%22multidirectional%20content%20forum%20with%20a%20high%20level%20of%20public%20participation%22%22.
 30. Fact sheet: Treaty for the Protection of Broadcasting Organizations".*Digital Media Association*, Available At: http://www.digimedia.org/component/docman/doc_download/8-wipo-broadcast-treaty-factsheet.
 31. Twentieth Century Fox Film Corp. v. iCarveTV. 53 U.S.P.Q. 2d 1831 (W.D.Pa. 2002).

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی